

รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ : Proceeding

การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6
วิทยาการจัดการวิชาการ 2017

การวิจัยยุคประเทศไทย 4.0

27 มกราคม 2560

ณ หอประชุมใหญ่ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

โดย เครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ คณะวิทยาการจัดการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

๐๖๕๕๓๓๓

คณะกรรมการดำเนินงาน

กองบรรณาธิการ

1	ศาสตราจารย์กิตติคุณ ดร.อัจฉรา จันทร์ฉาย	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2	รองศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุท โกสลากรเพิ่มพูนวิวัฒน์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
3	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสริมศิริ นิลดำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
4	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิษฐา ทรุ่นเกษม	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
5	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสัน รัตนะสิมากุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
6	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวีณา ลีตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
7	ผู้ช่วยศาสตราจารย์กชิตศ ใจผาวัง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
8	นางสุรรัตน์ ศรีทะแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
9	นางสาวแสงดาว วงศ์มูลแก้ว	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

คณะกรรมการจัดการประชุม

1	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสริมศิริ นิลดำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
2	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิงดาว จินดาเทวิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์
3	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชร บุดสีทา	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
4	ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานพ ชุ่มอ่อน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
5	ผู้ช่วยศาสตราจารย์จรรุวรรณ ลิ้มปีไพบูลย์	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
6	ดร.ธัมมะทินนา ศรีสุพรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
7	อาจารย์นันทภัก ธนาอภินันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
8	อาจารย์ปิยนุช พรหมประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
9	อาจารย์สุรพงษ์ วงษ์ปาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ พิจารณากลับกรองผลงานทางวิชาการ

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายในเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการ
คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกลุ่มภาคเหนือ

1	รองศาสตราจารย์ ดร.สมเดช มุงเมือง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
2	รองศาสตราจารย์ ดร.กัศมา กาช้อน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
3	รองศาสตราจารย์ ดร.บุญชารรณ วิงวอน	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
4	รองศาสตราจารย์ ดร.นันทะ บุตรน้อย	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
5	รองศาสตราจารย์ ดร.ปาจารย์ ผลประเสริฐ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
6	รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาวิณี สัตยาภรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
7	รองศาสตราจารย์ ธีรศักดิ์ เฮงตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
8	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสริมศิริ นิลดำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
9	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสัน รัตนะสีมากุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
10	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราพร ขุนศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
11	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกศกนก ชุ่มประดิษฐ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
12	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธีรา อะทะวงษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
13	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสงี่ยม บุญพัฒน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
14	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ ลีตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
15	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาพรรม ไชยานนท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
16	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วัฒนา ยืนยง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
17	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย คำแสน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
18	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวีณา ลีตระกูล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
19	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ สิงฆราช	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
20	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กรวีร์ ชัยอมรไพศาล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
21	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูรย์ อินตะขัน	มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
22	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิวรรณ บุญอนันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
23	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชรฯ บุตสีทา	มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
24	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิราวัฒน์ ชมระกา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
25	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิ่งดาว จินดาเทวิน	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
26	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ เรืองวิทยาภรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
27	ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานพ ชุ่มอ่อน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
28	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ศุภฤกษ์ ธาราพิทักษ์วงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
29	ผู้ช่วยศาสตราจารย์นิตยา ชนินทุทวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

30	ดร.พีรญา ชื่นวงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
31	ดร.สุทธิพร เปี่ยมสุวรรณกิจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
32	ดร.อุษณีย์ เส็งพานิช	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
33	ดร.ธัมมะทินนา ศรีสุพรรณ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
34	ดร.ธานินทร์ ไชยเขชน	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
35	ดร.ประสิทธิ์ชัย นรากรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
36	ดร.วรวิทย์ พัฒนาอิทธิกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
37	ดร.พรรณนภา เชื้อบาง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
38	ดร.วิสุทธ์ สุขบำรุง	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์

คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

1	รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2	รองศาสตราจารย์ ดร.สมสุข หินวิมาน	มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
3	รองศาสตราจารย์ ดร.ศรีณย์ วรธนนัจฉริยา	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
4	รองศาสตราจารย์ ดร.กัลปพฤกษ์ ผิวทองงาม	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
5	รองศาสตราจารย์ ดร.นิติพล ภูตะโชติ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
6	รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะลักษณ์ พุทธวงศ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
7	รองศาสตราจารย์ ดร.รวี ลงกานี	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
8	รองศาสตราจารย์ ดร.นิตยา เจริญประเสริฐ	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
9	รองศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุท โกสลากรเพิ่มพูนวิวัฒน์	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
10	รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีศักดิ์ เทพพิทักษ์	มหาวิทยาลัยบูรพา
11	รองศาสตราจารย์ ดร.สุนันทา เลาहनันทน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
12	รองศาสตราจารย์รุ่งนภา พิตรปรีชา	จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
13	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ก้อพงษ์ พลโยราช	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
14	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาสิ ชันธุวาร	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
15	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทัดพงศ์ อวีโรธนานนท์	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
16	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณนที บึงไกร	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
17	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภภาพร กล้าสกุล	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
18	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิษฐา หรุ่นเกษม	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
19	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยูทธ วรรณอุดม	มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
20	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิธร วชิรปัญญาพงศ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี
21	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณภัทร ทิพย์ศรี	มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา เชียงราย
22	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อริชัย อรรถอุดม	มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
23	ดร.อานนท์ คำวรรณ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น

24	ดร.วันนิวัต ปันสูงวงศ์	RMIT University Vietnam
25	ดร.ขวัญฟ้า ศรีประพันธ์	มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
26	ดร.รัชพันธ์ เสงยจิตร	มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
27	ดร.อนิรุทธิ์ อัครสกุลศร	มหาวิทยาลัยนเรศวร
28	ดร.สุเทพ นิมสาย	มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง
29	ดร.กัญญพัทธ์ ก่อมธงเจริญ	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
30	ดร.ปานแพร เขาว์ประยูร	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
31	ดร.กวนนาท พิภกตุ	มหาวิทยาลัยนเรศวร
31	ดร.บังอร สวัสดิ์สุข	มหาวิทยาลัยพะเยา
32	ดร.นิพล เชื้อเมืองพาน	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
33	ดร.มานะ ตีรียาวัฒน์	มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

สารบัญ

สารจากอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย.....	ก
สารจากอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.....	ข
สารจากอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.....	ค
สารจากอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์.....	ง
สารจากอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.....	จ
สารจากอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม.....	ฉ
สารจากอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.....	ช
สารจากอธิการบดี มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์.....	ซ
สารจากประธานเครือข่ายความร่วมมือทางวิชาการฯ.....	ณ
คำนำ.....	ญ
คณะกรรมการดำเนินงาน.....	ฎ
คณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาตัดสินรองผลงานทางวิชาการ.....	ฏ
สารบัญ.....	ตม
กลุ่มการจัดการและบริหารธุรกิจ.....	1
กลุ่มการจัดการโลจิสติกส์.....	201
กลุ่มการตลาด.....	269
กลุ่มการบริหารทรัพยากรมนุษย์.....	447
กลุ่มเศรษฐศาสตร์.....	517
กลุ่มบัญชีและการเงิน.....	575
กลุ่มนิเทศศาสตร์.....	643
กลุ่มการจัดการการโรงแรมและการท่องเที่ยว.....	693
กลุ่มสหวิทยาการ (การวิจัยชั้นเรียนและวิจัยสถาบัน).....	729
ภาคผนวก.....	841

กระบวนการสื่อสารเพื่อสร้าง ต่อรอง และรักษาอัตลักษณ์ “ความเป็นม้ง”
ของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์
Communication Process to Creating, Negotiate and Maintain “Hmong”
Identity of Hmong Ethnic Groups in Khaokor District, Phetchabun Province

รักชนก สมศักดิ์¹
เอกชัย แสงใสตัว²

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การสื่อสารเพื่อสร้าง ต่อรอง และรักษาอัตลักษณ์ “ความเป็นม้ง” ของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยใช้แนวทางศึกษาเชิงคุณภาพ ด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์และการวิเคราะห์ข้อความ (Textual Analysis) จากเกณฑ์การวิเคราะห์ รวมถึงการสังเกตใช้วิธีนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดมาวิเคราะห์ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ม้งมีลักษณะการต่อสู้ ต่อรอง เพื่อรักษาอัตลักษณ์วัฒนธรรม “ความเป็นม้ง” ไว้ 3 ระดับ โดยชั้นของอัตลักษณ์ที่พบมากที่สุด คือ อัตลักษณ์ชั้นที่ 2 กล่าวคือ กลุ่มชาติพันธุ์ม้งส่วนใหญ่แสดงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมความเป็นม้งในระดับที่มีการต่อสู้ต่อรองแบบลดทอน ปรับประยุกต์ ผสมผสานอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ทั้งด้านภาษา ด้านอาหารการกิน ด้านประเพณีและพิธีกรรม ด้านความเชื่อและการนับถือศาสนา รองลงมา คือ อัตลักษณ์ชั้นที่ 3 กล่าวคือ กลุ่มชาติพันธุ์ม้งแสดงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมความเป็นม้งในระดับชั้นที่ 3 ที่มีการเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมในด้านที่อยู่อาศัย และลักษณะการแต่งกาย โดยเฉพาะกลุ่มม้งวัยรุ่นที่นิยมแต่งกายแบบร่วมสมัยมากขึ้น ส่วนการแสดงออกในลักษณะอัตลักษณ์ชั้นที่ 1 นั้นมีน้อยมาก จะมีเพียงกลุ่มชาวเมืองว้าโซ่ที่ยังคงรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมแบบม้งโบราณดั้งเดิมไว้ในทุกๆ ด้าน ทั้ง ด้านภาษา ด้านอาหาร การกิน ด้านเครื่องแต่งกาย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านประเพณี พิธีกรรม ด้านความเชื่อ และการนับถือศาสนาที่ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงมากเท่ากับการดำรงชีวิตประจำวันของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง ในเขตอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

คำสำคัญ: ชาติพันธุ์ม้ง การสื่อสารอัตลักษณ์ อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม บันแบ็กน้อย จังหวัดเพชรบูรณ์

Abstract

This research aimed to analyze the communication process for creating, negotiating and maintaining “Hmong” identity of Hmong ethnic groups in Khaokor District, Phetchabun Province through the qualitative study using in-depth interview with interview form and textual analysis through analysis criteria including observation. Then, all data collected were analyzed. The findings revealed that Hmong ethnic group's characters were to fight, negotiate for maintaining “Hmong” cultural identity in 3 layers. The identity layer found at the most was the second identity layer, namely most of Hmong ethnic group showed Hmong cultural identity at the layer with reducible fight, negotiation, application and mixture of cultural identity, including languages, meals, traditions, rituals, belief and religion. The following was the third identity layer, namely the Hmong ethnic group presented Hmong cultural identity at the third layer with the cultural identity changing of housing and dressing manners, especially Hmong teenage group preferred dressing much more contemporarily. In contrary, the expression at the first identity layer was at the least. There was only a group of Hmong elders who still maintained all aspects of ancient Hmong cultural identity, including languages, meals, dresses, housing, traditions, rituals, belief and religion which did not changed much in daily life of Hmong ethnic group in Khaokor District, Phetchabun Province.

Keywords : Hmong Ethnic Identity Communication, Cultural Identity, Bann Kheknoi, Phetchabun Province

¹ ปรัญญาตัญญูบัณฑิต (ปร.ต.) สาขาวิชาการสื่อสาร มหาวิทยาลัยนครสวรรค์ (2558), ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

² ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ศส.ม.) สาขาวิชาการสื่อสารศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ (2554), ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

บทนำ

งานวิจัยนี้ มุ่งความสำคัญที่จะศึกษาปรากฏการณ์การสื่อสารอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ โดยใช้แนวคิดการแสวงหาความจริงแบบหลังสมัยใหม่ (Post Modern) ที่เชื่อว่า “ความจริงไม่ได้มีอยู่จริง แต่ถูกสร้างขึ้นด้วยอำนาจ” ดังนั้น ความเป็นชาติพันธุ์จึงไม่ได้เกิดขึ้นด้วยตัวของมันเองแต่ถูกให้ความหมายของความเป็นชาติพันธุ์ผ่านอำนาจของสังคม ผนวกกับการใช้แนวคิดหลังชาติพันธุ์ดำรง (Post-ethnicity) ที่เชื่อว่าอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์นั้นไม่ได้มีเพียงหนึ่งเดียว แต่เป็นวัฒนธรรมที่ถูกสร้างขึ้น (Constructed) และผสมผสานจากวัฒนธรรมอื่นๆ ที่ไหลผ่านทับถมกันจากหลายพรมแดน เช่นเดียวกับอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งในประเทศไทย แม้ว่าจะเป็นกลุ่มคนพลัดถิ่นที่อพยพย้ายถิ่นฐานข้ามเขตแดนมาจากหลากหลายพื้นที่ในประเทศจีน แต่กลุ่มชาติพันธุ์ม้งยังคงแสดงอัตลักษณ์ “ความเป็นม้ง” อย่างน่าสนใจท่ามกลางความเปลี่ยนแปลงของสังคมทั้งในระดับภูมิภาคและระดับโลก

บ้านเข็ญ้อย อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ม้งตั้งเดิมมาตั้งอยู่มากว่า 100 ปีเศษจึงทำให้กลายเป็นชุมชนม้งที่ใหญ่และหนาแน่นอีกแห่งหนึ่งในประเทศไทย มีประชากรทั้งที่มีบัตรประชาชนและยังไม่ได้รับสัญชาติ รวมกันประมาณ 30,000 คน (ข้อมูลอย่างไม่เป็นทางการ) อาจเรียกได้ว่าเป็น “เมืองหลวงของม้ง” ก็ว่าได้ มีหมู่บ้านทั้งสิ้น 12 หมู่บ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมตามฤดูกาลและรับจ้าง มีภูมิปัญญาท้องถิ่น มีวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่น มีขนบธรรมเนียม ประเพณี ภาษาและความเป็นชาติพันธุ์ของตนเอง ฯลฯ (สิทธิเดช วงศ์ปรัชญาและกุสุมา ผลาพรม,บทความออนไลน์ หน้า 2)

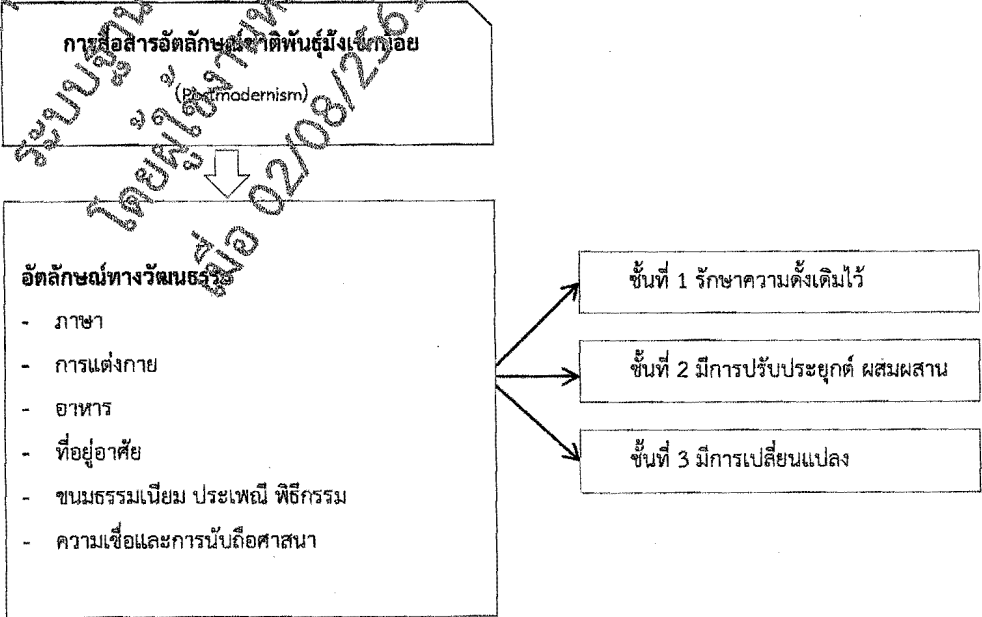
ประชากรม้งหลากหลายชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่แห่งนี้แบ่งเป็น 3 ประเภท (ชนิด) คือ ม้งขาว ม้งดำ และม้งลาย (สิทธิเดช วงศ์ปรัชญาและกุสุมา ผลาพรม,บทความออนไลน์ หน้า 3) ท่ามกลางความแตกต่างของการเมือง วัฒนธรรม และการพัฒนาของแต่ละประเทศ ดังนั้น การศึกษา หรือดำรงไว้ซึ่งอัตลักษณ์ของม้งในแต่ละประเทศจึงเป็นประเด็นที่น่าสนใจที่นักศึกษาค้นคว้าการแสดงอัตลักษณ์ “ความเป็นม้ง” จากกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลายมีการสร้าง ต่อรอง เพื่อรักษาอัตลักษณ์ตนเองอย่างไรไม่ว่าจะเป็นอัตลักษณ์ด้านภาษา พิธีกรรมทางศาสนา ประเพณี และวันสำคัญ เครื่องแต่งกาย ตลอดจนด้านที่อยู่อาศัยและอาหาร ฯลฯ จากประเด็นดังกล่าว ผู้วิจัยให้ความสนใจแนวคิดอัตลักษณ์ในมุมมองตามแนวคิดหลังสมัยใหม่ ที่เน้นเรื่องของกระบวนการของอัตลักษณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้ (Dynamic) เปลี่ยนแปลงได้ ซึ่งผู้วิจัยต้องการตรวจสอบสถานะของอัตลักษณ์ด้านต่างๆ ดังกล่าวข้างต้น และตรวจสอบว่ากลุ่มชาติพันธุ์ม้งมีโครงสร้างอัตลักษณ์ “ความเป็นม้ง” ในด้านใดบ้าง และมีด้านใดที่สามารถดำรงรักษาและสืบทอดอยู่ได้ อัตลักษณ์ด้านใดบ้างที่เปลี่ยนแปลงไป และอัตลักษณ์ด้านใดที่สูญหายไปแล้วในขณะนี้ ซึ่งงานวิจัยก่อนหน้านี้ยังไม่มีการศึกษาประเด็นดังกล่าวกับกลุ่มชาติพันธุ์ม้งในพื้นที่อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

กระแสการศึกษาอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ในอดีตที่ผ่านมาเน้นเป็นการศึกษาในมุมมองของสายคิดชนวิทยาที่ให้น้ำหนักกับการค้นหาว่าอะไรบ้างคืออัตลักษณ์ (What) ส่วนสายมานุษยวิทยาและสังคมวิทยา ในช่วงหลังให้ความสำคัญกับศึกษาในเรื่องของการต่อสู้ ต่อรองของอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ว่าปรากฏการณ์ต่อสู่เหล่านี้เกิดขึ้นอย่างไร (How) และกระทำผ่านกลวิธีใด ดังนั้น ผู้วิจัยจึงใช้ข้อมูลจากการศึกษาวิจัยดังกล่าวเหล่านี้มาเพื่อต่อยอดแนวคิดด้านอัตลักษณ์ให้มีความสมบูรณ์และคมชัดขึ้น และศึกษาเพิ่มเติมในมุมมองของการสื่อสารเพื่อประกอบสร้างอัตลักษณ์ “ความเป็นม้ง” เพื่อหาคำตอบในมุมมองทางด้านการศึกษาวัฒนธรรมซึ่งมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งในสังคมปัจจุบัน

วัตถุประสงค์

เพื่อวิเคราะห์การสื่อสารเพื่อสร้าง ต่อรอง และรักษาอัตลักษณ์ “ความเป็นม้ง” ของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์

กรอบแนวคิด

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการสื่อสารอัตลักษณ์ชาติพันธุ์ม้งเข็ญ้อย

- แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ (Identity)

ตามแนวความคิดของกลุ่มนักคิดหลังสมัยใหม่ (post modern) ที่เชื่อว่าอัตลักษณ์นั้นไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นลอยๆ ตามธรรมชาติ แต่เป็นสิ่งที่เกิดจากการสร้างของวัฒนธรรมในช่วงเวลาหนึ่ง และวัฒนธรรมก็เป็นสิ่งที่ก่อสร้างทางสังคม (social construction) นอกจากนี้ วัฒนธรรมก็ไม่ใช่สิ่งที่หยุดนิ่งหรือตายตัว หากแต่มีรูปแบบเป็นวงจรที่เรียกว่า “วงจรแห่งวัฒนธรรม” (circuit of culture)

- แนวคิดการสื่อสารอัตลักษณ์ (Identity Communication)

ผู้วิจัยใช้ทัศนะแบบประกอบสร้างนิยม (Constructionism) ที่เห็นว่าอัตลักษณ์เป็นสิ่งถูกประกอบสร้างขึ้นมา ดังนั้น เมื่อถูกประกอบสร้างได้ ก็ย่อมถูกหรือสร้าง (deconstruct) และถูกสร้างขึ้นมาใหม่ได้ (reconstruct) ด้วยเหตุนี้ อัตลักษณ์จึงมีลักษณะเลื่อนไหลไปมา (dynamic/shifting) อยู่ตลอดเวลา ฉะนั้น ในปฏิบัติการทางสังคมแบบต่างๆ (social practice) ไม่ว่าจะเป็นการใช้ชีวิตประจำวัน การดำรงชีพ การเข้าร่วมประกอบพิธีกรรม การแต่งกาย การใช้ภาษา การกินการอยู่ อาหารการกิน ฯลฯ ปฏิบัติการทางสังคมเหล่านี้จะถูกพิจารณาว่าเป็น “พื้นที่ในกระบวนการประกอบสร้างอัตลักษณ์” (site of identity production) อยู่ตลอดเวลา

- แนวคิดการต่อรองเชิงอำนาจ

ตามแนวคิดของ Foucault เสนอเหตุผลตามแนวเศรษฐศาสตร์การเมืองว่า ความต้องการอัตลักษณ์นั้นเป็นเรื่องของการระดม/ต่อสู้/ต่อรอง เพื่อทรัพยากร (resource mobilization) อย่างใดอย่างหนึ่งโดยใช้อำนาจเงินไประดมมา ฉะนั้น จากเรื่องอัตลักษณ์ที่ดูเป็นเรื่องตามธรรมชาติของมนุษย์ จึงได้กลายเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจและทรัพยากร

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

สามารถอธิบายให้เห็นปรากฏการณ์ทางการสื่อสาร ที่สะท้อนกระบวนการสร้าง ต่อรอง และรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในเขตอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยขยายให้เห็นว่าการสร้างวัฒนธรรมให้กลายเป็นสินค้า (commodification) ซึ่งกำลังเป็นที่นิยมในกลุ่มท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมและวิถีชีวิตชุมชน อันจะทำให้เกิดการสร้างรายได้และสร้างเศรษฐกิจท้องถิ่นของจังหวัดเพชรบูรณ์ ไปจนถึงการสร้างเศรษฐกิจในระดับประเทศ

ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเรื่องกระบวนการสื่อสาร (The Process of Communication)

“สังคม” เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการสื่อสารของบุคคลในลักษณะการสื่อสารเชิงการประกอบสร้างความหมายทางสังคม ที่ให้ความสำคัญกับการสื่อสารในฐานะกระบวนการ “สร้างโลก” (world building) ซึ่งการสื่อสารไม่ใช่สิ่งที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคลเพียงเท่านั้น แต่ยังเป็นสิ่งที่อยู่รอบๆ ตัวคนที่ทุกคน และเป็นสิ่งที่เชื่อมโยงโลกเข้าด้วยกัน โดยกลุ่มคนในสังคมได้ประกอบสร้างความหมายแก่สิ่งต่างๆ ทั้งในระดับปัจเจก ระดับกลุ่ม และระดับโลก ผ่านกระบวนการสื่อสาร

ภัสวาลี นิติเกษตรสุนทร (2556:166) อธิบายว่า แบบจำลองการสื่อสารเชิงการประกอบสร้างความหมายทางสังคมมีแนวคิดหลักว่า “ความเป็นจริงนั้นไม่ใช่สิ่งที่มีอยู่แล้ว แต่เป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้าง (constructed) ขึ้นมา” ซึ่งมีปัจจัย 4 ประการที่เข้ามามีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นเสมือนเครื่องใช้ในการประกอบสร้างความหมายทางสังคมได้แก่

รหัสสัญลักษณ์ (symbolic codes) ในที่นี้หมายถึง วิชาภาษา หรือวิชาภาษาที่บุคคลใช้เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดข้อมูลข่าวสาร และความเชื่อที่นึกคิด ผ่านกระบวนการสื่อสารไปยังบุคคลหรือกลุ่มบุคคลอื่นๆ

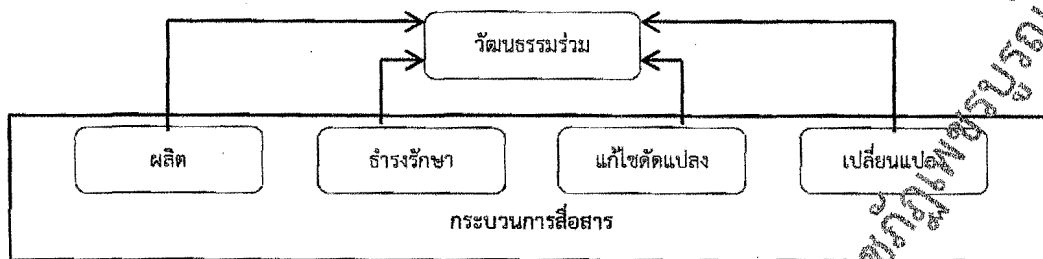
การเรียนรู้ที่สั่งสมมาจากจารีตประเพณี (cognitive customs) ในที่นี้หมายถึง ความเชื่อ ที่ทัศนคติ และค่านิยมของแต่ละบุคคลที่ได้รับการสั่งสมมาจากจารีตประเพณีที่ปฏิบัติสืบต่อกันมา

ธรรมเนียมปฏิบัติทางวัฒนธรรม (cultural traditions) ในที่นี้หมายถึง วิถีปฏิบัติของบุคคลอันเป็นผลสืบเนื่องมาจากการเรียนรู้ที่สั่งสมมาจากจารีตประเพณี

บทบาท ชุดเดมที่ตรงๆ (Set of roles and rules) ในที่นี้หมายถึง สิ่งที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล

นอกจากแบบจำลองการสื่อสารเชิงการประกอบสร้างความหมายทางสังคม ยังได้แสดงนัยสำคัญเกี่ยวกับความสำเร็จของการสื่อสารไว้ว่า การสื่อสารที่ประสบผลสำเร็จเกิดจากองค์ประกอบที่ผู้กระทำการสื่อสารได้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์และบรรทัดฐานทางวัฒนธรรม โดยกระทำการสื่อสารเสมือนว่าพวกเขาได้เป็นส่วนหนึ่งของบทละครทางสังคม (social drama) ที่ถูกสร้างและกำหนดขึ้นโดยข้อกำหนดทางวัฒนธรรมในสังคมนั้นๆ

ผู้วิจัยเชื่อว่ากิจกรรมการสื่อสารในชีวิตประจำวันของคนถือเป็นการประกอบพิธีกรรมในรูปแบบหนึ่ง ดังที่เจมส์ แครีย์ อ้างถึงในภัสวาลี นิติเกษตรสุนทร (2556:172) ที่กล่าวว่า กิจกรรมที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันล้วนแล้วแต่เป็นการกระทำที่เกิดขึ้นในรูปแบบเดิมๆ ซ้ำแล้วซ้ำเล่า เพื่อแสดงถึง “ความร่วมมือ” ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งของสมาชิกในสังคม หรือเพื่อแสดงออกถึงความเชื่อที่มีต่อเรื่องใดเรื่องหนึ่งร่วมกัน “วัฒนธรรมร่วม” จึงเป็นคำหลักที่สำคัญในแบบจำลองการสื่อสารเชิงพิธีกรรม เนื่องจากแบบจำลองการสื่อสารเชิงพิธีกรรมเชื่อว่า “วัฒนธรรมร่วม” ไม่ใช่สิ่งที่คงอยู่ในจิตใจของบุคคลอย่างถาวร โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลง แต่เป็นสิ่งที่ถูกผลิต (produced) ถูกธำรงรักษา (maintained) ถูกแก้ไขดัดแปลง (repaired) และถูกทำให้เปลี่ยนแปลง (transformed) โดยกระบวนการสื่อสารอยู่ตลอดเวลา (ภัสวาลี นิติเกษตรสุนทร, 2556:173) ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ของกระบวนการสื่อสารและวัฒนธรรมตามแบบจำลองการสื่อสารเชิงพิธีกรรม

ที่มา : กัสเวลลี นิติเกษตรสุนทร, 2556:173

แม้ว่า "วัฒนธรรมร่วม" จะถูกผลิต - ธำรงรักษา - แก้ไขตัดแปลง - เปลี่ยนแปลง โดยกระบวนการสื่อสารในทุกๆ รูปแบบก็ตาม แต่นักวิชาการสื่อสารโดยเฉพาะนักวิชาการสายวัฒนธรรมศึกษาเชื่อว่า การสื่อสารมีอิทธิพลต่อกระบวนการผลิต - ธำรงรักษา - แก้ไขตัดแปลง เปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมร่วมของบุคคลในสังคมมากกว่าการสื่อสารประเภทอื่นใด หากแต่ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยเชื่อว่า การสื่อสารระหว่างบุคคล และระหว่างกลุ่มคนก็มีอิทธิพลต่อกระบวนการผลิต ธำรงรักษา แก้ไขตัดแปลง เปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมร่วมของกลุ่มชาติพันธุ์ ม้ง ในเขตอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ด้วยเช่นกัน

2. แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ (ethnic identity) และการสื่อสารอัตลักษณ์ (Identity Communication)

2.1 แนวคิดเรื่องอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ (ethnic identity)

มีข้อถกเถียงทางมานุษยวิทยาเกี่ยวกับความเป็นชาติพันธุ์มาตั้งแต่ปลายศตวรรษ 1950-1960 โดยนาโรลด์ นำเสนอว่า แต่ละกลุ่มชนมีลักษณะและรูปแบบของวัฒนธรรมเฉพาะ (cultural traits) ที่เป็นของตัวเองในการเปิดเผยความเป็นอัตลักษณ์ขณะที่เกียรติยศ นำเสนอว่า ความเป็น "primordial attachments" ซึ่งมีติดตัวมาตั้งแต่เกิด เป็นต้นว่า ความผูกพันของระบบเครือญาติ ศาสนา ภาษา และพฤติกรรมทางสังคม เป็นลักษณะร่วมและมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของแต่ละคนโดยที่คนเดียวกันยังคงเป็นลักษณะของภาพนิ่ง ในขณะที่ลีช และบาร์ท ซึ่งเห็นถึงความสัมพันธ์ของกลุ่มคนและวัฒนธรรม โดยให้เหตุผลเห็นว่า แม้จะมีเส้นแบ่งความเป็นรูปแบบเฉพาะของแต่ละวัฒนธรรม แต่คนก็สามารถข้ามไปข้ามมาระหว่างวัฒนธรรม (Raoul Narll, 1964, Clifford Greetz, 1973, Edmund Leach, 1954, and Fredrik Barth, 1969. อ้างอิงใน ประสิทธิ์ ลีปรีชา, 2547 หน้า 34-35)

คาสส์ เสนอว่า อัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์เป็นพิธีหรือหลอมหนึ่งมายาวนานของความรู้อีกส่วนกันในสายเลือด (shared descent) เช่น ภาษาที่สมาชิกในกลุ่มใช้สื่อสารกัน ได้มีทานหรือปัจจัยที่สมาชิกในกลุ่มเชื่อว่า มีเจตคติร่วมกัน และบริบททางประวัติศาสตร์ที่สมาชิกในกลุ่มประสบมาด้วยกัน เป็นต้น Charles Keyes, 1967. อ้างอิงใน ประสิทธิ์ ลีปรีชา, 2547 หน้า 35)

วูดเวิร์ด กล่าวว่า อัตลักษณ์ทำให้รู้ว่าเราเป็นใคร และเรามีความสัมพันธ์กับผู้อื่น และโลกที่เราอาศัยอยู่อย่างไร การนิยาม "อัตลักษณ์" ได้ชัดเจนที่สุดคือคำว่า "ความแตกต่าง" ว่าอะไรไม่ใช่ อะไรไม่รวม (inclusion) หรืออะไรไม่รับรวม (exclusion) การเป็น "คนใน" (insiders) หรือ "คนนอก" (outsiders) ใครเป็น "พวกเรา" (us) หรือ "พวกเขา" (them) อัตลักษณ์จึงถูกประกอบสร้างด้วยคู่ตรงข้าม (oppositions) เสมอเช่น ชาย/ผู้หญิง, สัตว์/พืช, ชายแก่/หญิงสาว, ไม่แข็งแรง, ปกติ/เปี้ยงเบน เป็นต้น (Woodward, 1997, p. 2)

อัตลักษณ์มีทั้งที่เป็นระดับปัจเจก (individual) และอัตลักษณ์ร่วมของกลุ่ม (collective) ในระดับปัจเจก บุคคลคนหนึ่งอาจมีหลายอัตลักษณ์อยู่ด้วยตัวเอง เช่น เพศสภาพ กลุ่มชาติพันธุ์ ชาติ ชนชั้นทางสังคม อาชีพ และ ศาสนา เป็นต้น ในขณะที่อัตลักษณ์ร่วมถูกสร้างขึ้นบนพื้นฐานของความเหมือนกันของสมาชิกในกลุ่ม อย่างไรก็ตามบนพื้นฐานของความเหมือนกันของกลุ่มนั้นย่อมมีความแตกต่างกับกลุ่มอื่นมาเป็นตัวกำหนดความเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของกลุ่มตนด้วย ดังนั้นเมื่อพูดถึงอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์จึงเป็นลักษณะอัตลักษณ์ร่วมของสมาชิกกลุ่มคนในสังคมเดียวกันซึ่งแตกต่างออกไปจากกลุ่มอื่นๆ (ประสิทธิ์ ลีปรีชา, 2547 : 33-34)

สมสุข หินวิมาน กล่าวว่า วัฒนธรรมจะเป็นอัตลักษณ์ใดๆ ของคนเราก็ไม่ได้เป็นสิ่งที่ดีในตัวเรามาตั้งแต่กำเนิด หากแต่เป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างขึ้น (social constructed) โดยสังคมในภายหลัง และเนื่องจากอัตลักษณ์เกี่ยวข้องกับเรื่องการสื่อสาร เพราะฉะนั้น ด้านหนึ่งของอัตลักษณ์จึงเป็นปฏิสัมพันธ์ที่เราารู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกับคนอื่น (self-ascription) และอีกด้านหนึ่ง คนอื่นก็ต้องรู้สึกเช่นเดียวกับเราด้วย (ascription by others) (สมสุข หินวิมาน, 2556 หน้า 428-429)

แคสเทลล์ กล่าวว่า อัตลักษณ์เป็นสิ่งถูกประกอบสร้างขึ้น และประเด็นสำคัญ คือ มันถูกสร้างขึ้นอย่างไร สร้างจากอะไร โดยใคร และเพื่ออะไร ซึ่งการประกอบสร้างอัตลักษณ์มีที่มาจากประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ชีววิทยา การผลิต และการผลิตซ้ำของสถาบัน ความทรงจำร่วมกัน มโนคติของบุคคล และการเปิดเผยศาสนา ซึ่งกระบวนการทางสังคมทั้งหมดนี้ถูกฝังลึกในโครงสร้างทางสังคมตามกรอบของพื้นที่และเวลา (Casstells, 2003, p.7)

2.2 การสื่อสารอัตลักษณ์ (Identity Communication)

ผู้วิจัยได้อาศัยจุดยืนเกี่ยวกับอัตลักษณ์ และการสื่อสารตามที่คณะของกระบวนการที่ค้นพบใหม่ของการสื่อสารศึกษาที่ กาญจนนา แก้วเทพ (2555, หน้า 47-54) ได้สรุปคุณลักษณะที่เป็นจุดยืนหลักๆ ของแนวคิด "อัตลักษณ์" และบทบาทของการสื่อสารที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับเรื่องอัตลักษณ์ ดังนี้

2.2.1 กระบวนทัศน์ใหม่ได้ใช้ทัศนะแบบประกอบสร้างนิยม (Constructionism) ที่เห็นว่าอัตลักษณ์เป็นสิ่งถูกประกอบสร้างขึ้นมา ดังนั้น เมื่อถูกประกอบสร้างได้ก็ย่อมถูกหรือสร้าง (deconstruct) และถูกสร้างขึ้นใหม่ได้ (reconstruct) ด้วยเหตุนี้ อัตลักษณ์

จึงมีลักษณะเลื่อนไหลไปมา (dynamic/shifting) อยู่ตลอดเวลา

2.2.2 ในขณะที่กระบวนทัศน์เดิมนั้นมักจะพิจารณาว่า “อัตลักษณ์” เป็นลักษณะ “หนึ่งเดียว” ของบุคคล หากทว่าบุคคลใดมีบุคลิกภาพแบบ “introvert” ก็จะมีบุคลิกภาพเช่นนั้นเสมอไปในทุกสภาพการณ์ และในทุกบริบท ทว่ากระบวนทัศน์ใหม่กลับมีความเห็นตรงกันข้ามว่า “อัตลักษณ์” มิได้มีเพียง “ลักษณะหนึ่งเดียว” หากทว่าอัตลักษณ์กลับมีลักษณะ “หลายเอนมหน้า” (multi-faceted)

2.2.3 ในขณะที่สำนักปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ให้ข้อสรุปว่า อัตลักษณ์นั้นเป็นผลผลิตที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (product of social relation) ซึ่งหมายความว่า อัตลักษณ์นั้นมีธรรมชาติเชิงสังคม (social nature of identity) หากทว่ากระบวนทัศน์ใหม่ได้ก้าวเลยไปกว่าสำนักปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ โดยดำเนินรอยตามแนวคิดของนักคิดยุคหลังสมัยใหม่ เช่นฟูโกต์ เสนอว่า “อัตลักษณ์นั้นเป็นผลผลิตที่เกิดจากการทำงานของวาทกรรม “identity is the product of discourse” (M.Foucault, n.d. อ้างอิงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2555, หน้า 48)

2.2.4. ต่อเนื่องมาจากการยืนยอได้รับแนวคิดของ M.Foucault ที่สนใจเรื่องของ “อำนาจ” เขาได้เสนอเหตุผลตามแนวเศรษฐศาสตร์การเมืองว่า ความต้องการอัตลักษณ์นั้น เป็นเรื่องของกระบวนการระดม/ต่อรอง เพื่อทรัพยากร (resource mobilization) อย่งใดอย่างหนึ่งโดยใช้อำนาจนั้นไประดมมา (M.Foucault, n.d. อ้างอิงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2555, หน้า 49)

2.2.5. และเมื่อนำแนวคิดเรื่องการประกอบสร้างอัตลักษณ์ (Identity Construction) มาประสานกับแนวคิดเรื่อง “อำนาจ” การตั้งคำถามเกี่ยวกับเรื่องอัตลักษณ์ตามกระบวนทัศน์ใหม่จึงต้องถามว่า “อัตลักษณ์ของเรานั้นใครเป็นคนสร้าง เราสร้างเอง หรือคนอื่นมาสร้างให้ เรามีอำนาจที่จะสร้างอัตลักษณ์ของเราเองหรือไม่ และหากอัตลักษณ์ที่เราสร้างแตกต่างจากที่ผู้อื่นสร้างให้ สุดท้ายแล้วผลลัพธ์ของอัตลักษณ์ที่ออกมาจะเป็นอย่างไร” (กาญจนา แก้วเทพ, 2555, หน้า 49-50)

2.2.6. ในการประกอบสร้างอัตลักษณ์นั้น ก็เหมือนกระบวนการผลิตสิ่งของ/วัตถุทุกอย่าง กล่าวคือ จะต้อง มี “ทุน” (capital) ที่จะนำมาใช้ และประเด็นนี้ก็วนกลับคืนไปสู่แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองที่ว่า “การครอบครองทุน” (capital ownership) นั้นเองเป็น “แหล่งที่มาของอำนาจ” (source of power) หรือหมายถึงทุนสังคม (social capital) ตามข้อเสนอของ บูดีเยอร์ อันได้แก่ เครือข่ายทางสังคม ทุนวัฒนธรรม (culture capital) (P Bourdieu, n.d. อ้างอิงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2555, หน้า 50)

2.2.7 การสื่อสารกับการประกอบสร้างอัตลักษณ์ เดอ ฟิน่า ได้สรุปความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารกับอัตลักษณ์เอาไว้ว่า มนุษย์เรานั้น นอกจากจะแลกเปลี่ยน หรือถ่วงดุลข่าวสารเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจกันแล้ว มนุษย์เราก็ก็นำสื่อสารโดยมีเป้าหมายที่จะบอกว่า “เราคือใคร” แล้วเราก็ก็นำสื่อสารเพื่อบอกคนอื่นเพิ่มเติมอีกว่า “แล้วเขาเป็นใคร” และท้ายที่สุดก็สื่อสารเพื่อจะบอกว่า “เราเหมือน/ต่างกับเขาอย่างไร” จากความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารกับอัตลักษณ์ที่กล่าวสรุปมาข้างต้นนี้ เดอ ฟิน่าได้สรุปบทบาทของการสื่อสารว่า การสื่อสารเป็นทั้งเครื่องมือประกอบสร้าง (construct) ารรักษา (maintain) และต่อรอง (negotiate) แหล่งประกอบสร้างอัตลักษณ์จึงมีอย่างหลากหลาย “ทั้งเราและทั้งเขา” (De Fina, 2011) อ้างอิงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2555, หน้า 50-51)

2.2.8 ในช่วงทศวรรษ 1980 เอ็ม.เฮทท์ และคณะได้พัฒนาทฤษฎีเฉพาะเจาะจงขึ้นมาที่เรียกว่า The Communication Theory of Identity (CTI) โดยเจ็ดขั้นตอนที่กล่าวข้างต้น จะต้องไม่ศึกษา “อัตลักษณ์” แบบ “ตัวตน” (self) ที่เป็นปัจเจกที่มีเพียงหนึ่งเดียวที่แยกขาดออกไปจากสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ หากทว่า จะพิจารณา “อัตลักษณ์” ว่ามนุษย์เป็น “สัตว์สังคม” (social being) ที่ถูกแวดล้อมด้วยการสื่อสาร ความสัมพันธ์ และชุมชนรอบๆ ตัวตลอดเวลา ดังนั้น อัตลักษณ์ของเราจึงมีลักษณะที่หลากหลาย และเคลื่อนย้ายเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา (multiple shifting identity) (M.Helge และคณะ, อ้างอิงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2555, หน้า 51-52) และเมื่ออัตลักษณ์มีหลายหลายและเคลื่อนย้ายเปลี่ยนแปลงได้ CTI จึงได้นำเสนอวิธีการวิเคราะห์อัตลักษณ์โดยจัด “กรอบ/ช่วงชั้น” (frame/layer) ของอัตลักษณ์ออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้

- 1) Personal frame กรอบ/ชั้น ของอัตลักษณ์ประเภทนี้คือ แนวคิดเรื่อง “Self” (ตัวตน) ตามแบบที่ทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์เคยอธิบายไว้ เป็นอัตลักษณ์/วิธีการ/ข้อสรุป ที่เราบอกตัวเองว่า “เราเป็นใคร”
- 2) Enacted frame เป็นกรอบ/ชั้นของการกระทำ (performance) หรือการแสดงออก (expression) ของอัตลักษณ์ของเราต่อผู้อื่น ซึ่งเริ่มมีมิติของ “คนอื่น” เข้ามาเกี่ยวข้องเมื่ออัตลักษณ์ที่เราบอกกับคนอื่นว่าเราเป็นใครโดยผ่านการสื่อสารต่างๆ (หรือผ่าน identity marker) จึงจำเป็นจะต้องมีบทบาทของการสื่อสารเข้ามาเกี่ยวข้องอย่างชัดเจนขึ้น ซึ่งเจ้าของอัตลักษณ์อาจจะดำรงรักษาอัตลักษณ์เอาไว้โดยไม่รู้ว่า เช่น เราคนไทยโดยไม่รู้ตัว การยิ้มง่ายเป็นอัตลักษณ์เฉพาะของคนไทย) เนื่องจากการแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ต่อผู้อื่นนั้นจำเป็นต้องกระทำผ่านสื่อประเภทต่างๆ หรือผ่านการสื่อสารรูปแบบต่างๆ เช่น ผ่านสื่อวัตถุ (อาทิ การแต่งกาย อาหาร ที่อยู่อาศัย ฯลฯ) หรือผ่านการกระทำ (อาทิ การแสดงออกในกิริยา การประกอบประเพณี พิธีกรรม ฯลฯ) ฉะนั้น ในทัศนะของ CTI จึงถือว่าการสื่อสารนั่นเองเป็นอัตลักษณ์ (Communication is identity) การสื่อสารมิใช่เป็นเพียงสาเหตุ (cause) หรือมีอิทธิพล (influence) ต่ออัตลักษณ์ตามทัศนะของสำนักปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์เท่านั้น
- 3) Relational frame เป็นอัตลักษณ์ที่สัมพันธ์กับคนอื่น ๆ (บางคน) กล่าวคือ เราจะตระหนักถึงอัตลักษณ์ในกรอบนี้ เมื่อผ่านความสัมพันธ์กับคนอื่น ๆ
- 4) Communal frame อัตลักษณ์ในกรอบนี้ หมายถึง “อัตลักษณ์ร่วม” (collective identity) ที่เรามีร่วมกับคนอื่น ๆ ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันในกรอบแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องอัตลักษณ์ในกระบวนทัศน์แบบหลังสมัย (post modern) ที่เชื่อว่า อัตลักษณ์มิได้หยุดนิ่งตายตัวและไม่ได้มีเพียงหนึ่งเดียว หากแต่มีหลากหลายเอนมหน้าและสามารถเปลี่ยนแปลง ปรับประยุกต์ ผสมผสาน อยู่ตลอดเวลา ซึ่งในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้เกณฑ์การวิเคราะห์การสื่อสารเพื่อสร้าง ต่อรอง และรักษาอัตลักษณ์ความเป็นมิ่งของกลุ่มชาติพันธุ์มิ่งในเขตอำเภอเขาชัย จังหวัดเพชรบูรณ์ โดยได้แบ่งเกณฑ์การวิเคราะห์อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวม้งไว้ 3 เกณฑ์ ได้แก่ อัตลักษณ์ขั้นที่ 1 หมายถึง ลักษณะทางวัฒนธรรมของชาวม้งแบบโบราณดั้งเดิมที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลงใด ๆ อัตลักษณ์ขั้นที่ 2 หมายถึงลักษณะทางวัฒนธรรมของชาวม้งที่มีการ

ปรับประยุกต์ ผสมผสานกับวัฒนธรรมอื่นๆจากภายนอก และ อัตลักษณ์ขั้นที่ 3 หมายถึง ลักษณะทางวัฒนธรรมของชาวม้งที่มีการเปลี่ยนแปลงไปเป็นแบบอื่น

งานวิจัยนี้ ผู้วิจัยใช้หน่วยวิจัยอัตลักษณ์ทางสังคมจากสำนักปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Interactionism) มาเป็นกรอบในการศึกษา เพื่อช่วยอธิบายกระบวนการสื่อสารเพื่อการประกอบสร้าง

อัตลักษณ์ ตามทัศนะจากสาขาสังคมวิทยา เนื่องจากวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งที่อาศัยอยู่ในพื้นที่อำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นกลุ่มชุมชนชาติพันธุ์ม้งขนาดใหญ่ของประเทศไทยที่มีความสัมพันธ์กับโครงสร้างทางสังคมในด้านต่างๆ อาทิ ประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ การเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ความเชื่อ ศาสนา และอื่นๆ โดยผ่านกระบวนการทางการสื่อสาร เพื่อที่จะสื่อความหมายหรือบ่งบอกความเป็นตัวตน (self) ของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งว่ามีลักษณะอย่างไร แตกต่างจากกลุ่มชาติพันธุ์อื่นอย่างไร

ระเบียบวิธีการวิจัย

เพื่อให้เข้าใจคุณลักษณะของการสื่อสารเพื่อประกอบสร้างความหมาย “ความเป็นม้ง” ว่ามีลักษณะอย่างไร มีการต่อรอง และรักษาอัตลักษณ์ “ความเป็นม้ง” อย่างไร ผู้วิจัยจึงเลือกใช้แนวทางศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยทำการรวบรวมข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ทั้งจากข้อมูลเอกสาร หนังสือ ตำรา รวมถึงข้อมูลจากการสนทนา และการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์กับผู้ที่ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) และผู้ที่เกี่ยวข้อง การวิเคราะห์เนื้อหา (Textual Analysis) จากเกณฑ์การวิเคราะห์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น รวมถึงการสังเกต (Observation) แล้วนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมทั้งหมดมาวิเคราะห์ โดยนำเสนอแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Analytical Description)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ประชากรชาติพันธุ์ม้ง โดยเลือกตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) ทั้งนี้ผู้วิจัยพยายามเก็บตัวอย่างเท่าที่จะทำได้ตามที่ได้รับความร่วมมือ ในสถานที่ทั้ง 3 สถานการณ์จำกัด ประกอบด้วย

- กลุ่มผู้นำชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง ในเขตอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 4 คน

- กลุ่มพี่น้องชาวม้งแต่ละช่วงวัย ในเขตอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 15 คน ได้แก่ กลุ่มผู้สูง กลุ่มวัยกลางคน และ

กลุ่มวัยรุ่นหรือคนรุ่นใหม่

เครื่องมือหลัก คือ แบบสัมภาษณ์และตารางเกณฑ์การวิเคราะห์ข้อมูล โดย ตั้งเอาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่โดดเด่นของชาติพันธุ์ม้งมาเป็นตัวบท (Text) ในการศึกษา ประกอบด้วย วัฒนธรรมภาษา การแต่งกาย อาหารที่อยู่อาศัย วัฒนธรรมนิยม ประเพณี พิธีกรรม และด้านความเชื่อและการนับถือศาสนา โดยวิเคราะห์ผ่านเกณฑ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ว่าแต่ละด้านมีขั้นของการสร้าง ต่อกอง และรักษาอัตลักษณ์ ในระดับขั้นใด ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 รักษาความดั้งเดิมไว้ ขั้นที่ 2 มีการปรับประยุกต์ ผสมผสาน และขั้นที่ 3 มีการเปลี่ยนแปลง

ผลการศึกษาหรือผลการวิจัย

จากการการวิเคราะห์ตัวบท (text) ทางวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง ในเขตอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 15 ตัวอย่าง พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ม้งมีกระบวนการสื่อสารเพื่อสร้าง ต่อกอง และรักษาอัตลักษณ์ “ความเป็นม้ง” ของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ไว้อย่างหลากหลายลักษณะที่หลากหลายซึ่งในงานวิจัยนี้พบว่า มีการสื่อสารอัตลักษณ์ “ความเป็นม้ง” ถึง 3 ระดับชั้น โดยชั้นของอัตลักษณ์ที่พบมากที่สุดได้แก่ อัตลักษณ์ขั้นที่ 2 รองลงมาเป็น อัตลักษณ์ ขั้นที่ 3 และพบน้อยที่สุดได้แก่ อัตลักษณ์ขั้นที่ 1 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นม้งขั้นที่ 2 ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ม้งส่วนมากมีการสื่อสารอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมความเป็นม้งในระดับที่มีการต่อ ต่อกอง แบบลดเงื่อนไข ปรับประยุกต์ ผสมผสาน อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรม ในระดับขั้นที่ 2 มากถึง 4 องค์ประกอบ ดังนี้

ด้านภาษา พบว่า กลุ่มชาวม้งส่วนมากใช้การสื่อสารด้วยภาษาพูดและเขียนในลักษณะที่มีการต่อรองการใช้ภาษาแบบผสมผสานสำหรับภาษาพูดในชีวิตประจำวันนั้น กลุ่มชาวม้งผู้ใหญ่และวัยรุ่นมักใช้ภาษาม้งผสมผสานกับภาษาไทยสื่อสารภายในกลุ่มหรือในครอบครัว ทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มวัยรุ่นที่จบการศึกษาสูงนิยมชินการกับการใช้ภาษาไทยจากโรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาแล้วนำมาใช้สื่อสารในครอบครัว และในกลุ่มเพื่อน ในกรณีที่มีการติดต่อกับธุรกิจกับหน่วยงานราชการ การติดต่อค้าขาย ชาวม้งก็จะมี การต่อรองโดยใช้ภาษาไทยในการสื่อสาร ส่วนภาษาเขียนนั้นชาวม้งส่วนใหญ่ใช้ภาษาเขียนแบบคริสเตียนในการสื่อสารในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกัน หากสื่อสารในกลุ่มคนไทย หรือชาวต่างชาติก็จะใช้ภาษาไทยและภาษาอังกฤษ แล้วจึงให้เห็นกระบวนการสื่อสารของชาวม้งที่มีการต่อ ต่อกอง การใช้ภาษาในลักษณะที่เปิดรับ (open) ปรับประยุกต์ (applied) ผสมผสาน (hybrid) ทั้งภาษาไทยและภาษาสากล เพื่อการดำรงอยู่ในสังคม ขณะเดียวกันเมื่ออยู่ในกลุ่มชาติพันธุ์เดียวกันหรือคนใน (emic) ด้วยกันก็จะใช้ภาษาม้งของตนเองในการต่อ ต่อกอง เพื่อรักษาอัตลักษณ์ “ความเป็นม้ง” ด้านภาษาไว้

ด้านอาหาร พบว่า กลุ่มชาวม้งส่วนมากมีการสื่อสารอัตลักษณ์ด้านอาหารการกินในลักษณะที่มีการเปลี่ยนแปลง (อัตลักษณ์ขั้นที่3) และปรับประยุกต์ผสมผสาน (อัตลักษณ์ขั้นที่2) โดยเฉพาะในกลุ่มชาวม้งผู้ใหญ่และกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่แสดงให้เห็นและให้สัมภาษณ์ว่า ปัจจุบันวิถีการกินของชาวม้งเป็นแบบคนไทยมากขึ้น เช่น กินอาหารประเภท ต้ม ผัด แกง ทอด เป็นต้น และกลุ่มแม่บ้านม้งก็มักประกอบอาหารตามแบบคนไทยที่มีการใช้เครื่องปรุงรสแบบไทย เช่น ซอสปรุงรส ซอื๊วขาว น้ำมันหอย รสดี ผงชูรส ซุปไก่ก้อน น้ำตาล น้ำปลา ฯลฯ โดยได้รับอิทธิพลจากสื่อมวลชน และสังคมไทย ซึ่งแตกต่างจากอาหารของชาวม้งแบบเดิมที่นิยมรับประทานอาหารรสจัด ประเภทต้มผัด หรือต้มที่ใส่เครื่องปรุงเพียงเกลือ หรือไม่ต้องใส่เครื่องปรุงใดๆ แสดงให้เห็นถึงการสื่อสารเพื่อต่อรองอัตลักษณ์ด้านอาหารการกินของชาวม้งที่มีการปรับประยุกต์ ผสมผสาน และเปลี่ยนแปลงไปบ้างตามบริบททางสังคม

ด้านประเพณีวัฒนธรรม พบว่า ชาวม้งส่วนมากโดยเฉพาะกลุ่มวัยผู้ใหญ่ และกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่มีการสื่อสารอัตลักษณ์ในลักษณะที่มีการปรับตัว ปรับประยุกต์ ผสมผสาน และลดทอนขั้นตอน (อัตลักษณ์ขั้นที่2) ในเรื่องของประเพณีและพิธีกรรมแบบดั้งเดิมของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งในบางเรื่อง เช่น ลดทอนการจัดงานประเพณีปีใหม่ม้ง ซึ่งถือเป็นวันสำคัญของชาวม้งที่ทุกคนให้ความสำคัญ จากที่เคยอยู่งานถึง 11 วัน บางชุมชนก็ลดระยะเวลาลงเหลือ 5-7 วันซึ่งจะลงท้ายด้วยเลขคู่ เพื่อลดต้นทุนค่าใช้จ่าย บางคนที่ไม่สะดวกหรือติดธุระเนื่องจากติดภารกิจในหน้าที่การงาน หรือกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่จะต้องเรียนหนังสือก็งดการเข้าร่วมงานพิธีกรรมเรียกขวัญในวันปีใหม่โดยทั้งครอบครัวจะใช้วิธีการต่อรองด้วยการก็จะนำเสื้อผ้าที่ใส่ประจำของคนนั้นมาเข้าร่วมพิธีกรรมเรียกขวัญแทน แสดงถึงการต่อรองอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมที่เมื่อไม่ได้เข้าร่วมพิธีกรรมก็จะมีสิ่งอื่นทดแทนการเข้าร่วมพิธีกรรมได้เพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมไว้ ดังนั้น จะเห็นได้ว่า เนื้อหาที่นำเสนอในกระบวนการสื่อสาร ได้ถูกลดทอนลง ผ่านช่องทางการจัดกิจกรรมปีใหม่ ซึ่งเป็นไปเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยว เพื่อให้ผู้รับสารซึ่งส่วนใหญ่เป็นนักท่องเที่ยวได้รับรู้อัตลักษณ์ได้ในเวลาอันสั้น แม้จะลดทอนแต่ก็ยังคงรักษาอัตลักษณ์ดั้งเดิมของพิธีกรรมสำคัญบางอย่างไว้

ด้านความเชื่อและการนับถือศาสนา พบว่า ชาวม้งส่วนมากมีการปรับประยุกต์ผสมผสาน (อัตลักษณ์ขั้นที่2) ในลักษณะที่ยังคงรักษาความเชื่อในเรื่องการนับถือผีบรรพบุรุษไว้ แม้ว่าในข้อบังคับทางกฎหมาย หรือตามหลักฐานจากบัตรประชาชนจะระบุถึงการนับถือศาสนาที่ชัดเจน ซึ่งโดยส่วนมากชาวม้งก็จะระบุการนับถือศาสนาในบัตรประชาชนเป็นศาสนาพุทธ และศาสนาคริสต์เป็นหลัก แต่ในทางปฏิบัติแล้วชาวม้งก็ยังนับถือผีบรรพบุรุษ และมีการประกอบพิธีกรรมต่อผีบรรพบุรุษ เช่น พิธีเรียกขวัญ พิธีเรียกขวัญปีใหม่ พิธีเลี้ยงผีปีใหม่ พิธีเลี้ยงผีรักษาคนเจ็บป่วย ฯลฯ โดยเฉพาะเรื่องของการเจ็บป่วยที่เชื่อว่า เมื่อเกิดอาการเจ็บป่วยจะต้องมีสาเหตุมาจากผี เมื่อผีมาทำให้พวกเขาเจ็บป่วย พวกเขาจึงมอบความไว้วางใจให้กับหมอผีเป็นผู้จัดขับไล่ผีให้ สดขี้นหรือยาไม่สำคัญเพราะมีหลายคนที่รักษาด้วยยาไม่หาย หมอผีก็ไม่อาจรักษาให้หายได้ แม้หมอยาเองก็ยังตาย จึงไม่มีอะไรเชื่อใจไปกว่าการเลี้ยงผี และให้หมอผีจัดการแก้ปัญหาด้วยพิธีกรรมต่างๆ แสดงให้เห็นถึงการสื่อสารอัตลักษณ์ที่มีการต่อสู้อัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของชาวม้งเพื่อรักษาอัตลักษณ์ทางด้านความเชื่อและการนับถือศาสนาไว้ ดังนั้น เรื่องการประกอบสร้างเนื้อหาที่เป็นประเพณี พิธีกรรมยังคงมีอยู่ แต่ยังคงต่อรอง เช่น การระบุศาสนาในบัตรประชาชน หรือการต่อรองเพื่อรักษาโรคแบบแผนปัจจุบันแต่ก็ยังต้องรักษาอากาศ ไหวแบบหมอยาไปด้วย เพื่อความสบายใจของญาติและรักษาพิธีกรรมดั้งเดิมไว้

2. การสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นม้งขั้นที่ 3 ผลการวิเคราะห์พบว่า กลุ่มชาติพันธุ์ม้งในกลุ่มวัยผู้ใหญ่และวัยรุ่นมีการสื่อสารอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมความเป็นม้งในระดับขั้นที่ 3 มีการเปลี่ยนแปลงอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเองไปเป็นแบบอื่นหรือมีการรับวัฒนธรรมจากภายนอกเข้ามาปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมของตนลงจนในด้านต่างๆ ดังนี้

ด้านการแต่งกาย พบว่า ชาวม้งแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในเรื่องของการแต่งกายจากแบบดั้งเดิม โดยหันมาแต่งกายแบบคนไทย หรือใส่เสื้อผ้าแบบคนไทยมากขึ้น มีเพียงกลุ่มชาว ม้งอาวุโสบางคนเท่านั้นที่ยังคงแต่งกายด้วยชุดม้งโบราณในชีวิตประจำวัน ซึ่งปัจจุบันจะพบเห็นว่า ชาวม้งส่วนมากจะแต่งกายแบบคนไทยโดยเฉพาะกลุ่มชาว ม้งวัยผู้ใหญ่ และกลุ่มคนรุ่นใหม่มีกนิยมแต่งกายด้วยเสื้อและกางเกงแบบคนไทย ทั้งนี้เนื่องด้วยสภาพแวดล้อมและสภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงไปจากสภาวะร้อนทำให้ชาว ม้งจึงไม่ใส่ชุดประจำเผ่าม้งแบบโบราณเนื่องจากไม่สะดวก ในการทำงาน และเมื่อต้องมาทำงานกับคนไทยเพื่อความกลมกลืน ลดความแตกต่าง หรือความเป็นอื่น (Others) และด้วยชุดม้งมีราคาแพงมาก ชุดม้งจึงจำเป็นต้องใช้กับรักษาชุดไว้เฉพาะในงานเทศกาลสำคัญเท่านั้น แสดงให้เห็นถึงการสื่อสารอัตลักษณ์ที่มีการต่อสู้อัตลักษณ์ในการแต่งกายโดยชาว ม้งต่อรองด้วยการมีชุดแบบคนไทยสมัยใหม่ ขณะเดียวกันก็ต่อสู้ด้วยการรวมตัวกันใส่ชุดประจำเผ่าแบบดั้งเดิมในงานเทศกาลปีใหม่ม้งเพื่อสื่อสารให้คนภายนอกเห็นถึงอัตลักษณ์ทางการแต่งกายของวัฒนธรรมม้งซึ่งมีการจัดขึ้นเป็นประจำทุกปีในพื้นที่ดินมีอำนาจในการกำกับหรือสื่อสารความหมายความเป็นม้ง นับเป็นกระบวนการสื่อสารเพื่อผลิตซ้ำความหมายความเป็นม้งให้กับกลุ่มคนภายนอกได้รับรู้

ด้านที่อยู่อาศัย พบว่า ลักษณะที่อยู่อาศัยของชาว ม้งในปัจจุบันส่วนมากมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปมาก(อัตลักษณ์ขั้นที่3) บ้านพักของชาว ม้งส่วนใหญ่มีการเปลี่ยนแปลงเข้าไปในลักษณะคล้ายกับบ้านของคนไทย เช่น ก่อสร้างชั้นใหม่มีทั้งแบบ 1 ชั้น มุงหลังคาตุงกระสี้กระเป๋อง สีสันด้วยปูนตีเนนด พื้นปูกระเบื้องและแบบ 2 ชั้นๆ ชั้นล่างเป็นปูน ชั้นบนเป็นไม้ หรือแบบสร้างด้วยปูนทั้ง 2 ชั้น ซึ่งลักษณะของชาว ม้งแบบสมัยใหม่เป็นการพัฒนาให้มีความสะดวกสบายมากกว่าบ้านม้งแบบโบราณหรือแบบเดิม แต่ยังคงแนวคิดหลักการจัดบ้านตามแบบประเพณีดั้งเดิม มีห้องบูชาผีบรรพบุรุษ มีห้องเก็บพืชผลทางการเกษตร ในแบบดั้งเดิม แสดงให้เห็นถึงการต่อสู้ต่อรองทางวัฒนธรรมที่อยู่อาศัยในยุคปัจจุบันที่มีความจำเป็นจะต้องสร้างบ้านเรือนที่มีความสะดวกสบาย และคงทนถาวร มากกว่าแบบเดิมที่เป็นพื้นดิน มุงหลังคาด้วยหญ้า และกันฝนด้วยไม้ไผ่ซึ่งไม่คงทนถาวร ไม่สะดวกสบายเมื่อยามฝนตก ดังนั้น รูปแบบตัวบ้านม้งซึ่งเป็นเนื้อหาทางวัฒนธรรม ถูกเปลี่ยนแปลงไปเป็นแบบอื่น แต่ยังคงไว้ซึ่งรหัสความเชื่อ ค่านิยม ในการจัดบ้านตามแบบประเพณีดั้งเดิม เช่น ห้องบูชาไว้ประกอบพิธีกรรมตามความเชื่อ หรือใช้ชนนี้ผู้รับสารซึ่งเป็นคนนอกก็จะมีรูปร่าง รูปแบบบ้านของม้งไม่แตกต่างจากบ้านคนไทยทั่วไป

3. การสื่อสารอัตลักษณ์ความเป็นม้งขั้นที่ 1 ผลการวิเคราะห์พบว่า ชาว ม้งบางส่วนยังคงรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิมไว้ ซึ่งมีจำนวนน้อยมาก มีเพียงกลุ่มชาว ม้งอาวุโสบางคนที่ยังคงรักษาอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมแบบม้งโบราณดั้งเดิมไว้ในทุกๆ ด้านทั้งด้านภาษา ด้านอาหารการกิน ด้านเครื่องแต่งกาย ด้านที่อยู่อาศัย ด้านประเพณี พิธีกรรม ด้านความเชื่อ และการนับถือศาสนา โดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงใดๆ และยังคงมีอยู่ในการดำรงชีวิตประจำวันของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งกลุ่มอาวุโส ในเขตอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดทางด้านปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ กล่าวคือ ชาว ม้งอาวุโสมีปฏิสัมพันธ์กับคนภายนอกน้อย ตลอดจนเปิดรับสื่อมวลชนน้อย เนื่องจากไม่เห็นความจำเป็นในการเปิดรับและการปฏิสัมพันธ์นั้น ดังนั้นแม้ว่าจะมีการปรับประยุกต์ผสมผสานเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิต และวัฒนธรรมตามสภาพแวดล้อมและบริบททางสังคมที่เปลี่ยนไป หากแต่ชาติพันธุ์ม้งอาวุโสก็ยังคงเก็บรักษาอัตลักษณ์วัฒนธรรม “ความเป็นม้ง” บางส่วนไว้ได้

อภิปรายผล

อัตลักษณ์ และอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ใด ๆ ก็ตามไม่ได้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมาลอยๆ และติดตัวเรามาตั้งแต่กำเนิด หากแต่เป็นสิ่งที่ถูกประกอบสร้างขึ้นโดยสังคม (social constructed) และเนื่องจากอัตลักษณ์เกี่ยวข้องกับเรื่องการสื่อสาร เพราะฉะนั้น หนึ่งหนึ่งของอัตลักษณ์จึงเป็นปฏิสัมพันธ์ที่เราารู้สึกว่าเป็นพวกเดียวกับคนอื่น (self-ascription) และอีกด้านหนึ่ง คนอื่นก็ต้องรู้สึกเช่นเดียวกับเราด้วย (ascription by others) และในกระบวนการที่ซับซ้อนของอัตลักษณ์หลังสมัยใหม่ ที่มองว่าอัตลักษณ์ไม่ได้หยุดนิ่งตายตัว หากแต่มีความเป็นพลวัตเลื่อนไหลเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ซึ่งในผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า อัตลักษณ์ “ความเป็นม้ง” ของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์มีความเลื่อนไหล อย่างหลากหลายถึง 3 ชั้น และเมื่อเปรียบเทียบกับวิเคราะห์กระบวนการสื่อสารของชาวม้ง ในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ ซึ่งถือเป็นผู้สื่อสารในงานวิจัยนี้ ก็นับได้ว่าผู้สื่อสารดังกล่าวก็อาจเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญและมีอำนาจในการกำหนดเนื้อหา หรือกำหนดทิศทางของการสื่อสารอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของตนเอง และในขณะเดียวกันผู้รับสารหรือคนอื่นก็อาจมีอำนาจในการกำกับหรือตีความอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์เราได้เช่นกัน ดังที่ สำนักปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ให้ข้อสรุปว่า อัตลักษณ์นั้น เป็นผลผลิตที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น (product of social relation) ซึ่งหมายความว่า อัตลักษณ์นั้นมีธรรมชาติเชิงสังคม (social nature of identity) ดังที่ฟูโกต์ เสนอว่า “อัตลักษณ์นั้นเป็นผลผลิตที่เกิดจากการทำงานของวาทกรรม “identity is the product of discourse” (M.Foucault, n.d. อ้างอิงใน กาญจนนา แก้วเทพ, 2555, หน้า 48)

หากบางครั้ง ลักษณะทางชาติพันธุ์ก็ต้องอาศัยกระบวนการสื่อสารหรือการแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ที่ถูกทำให้เข้มแข็งด้วยการต่อต้านโลกาภิวัตน์ (โลกภายนอก) โดยผู้สื่อสารซึ่งเป็นชาวม้งร่วมกันแต่งกายชุดประจำเผ่าม้งในเทศกาลปีใหม่ม้ง เพื่อสื่อสารให้ผู้รับสารหรือคนภายนอกได้สัมผัสความดั้งเดิมผ่านเนื้อหาวัฒนธรรมประเพณีและการแต่งกาย สิ่งนี้อยู่ภายใต้วาทกรรมของรัฐว่าด้วยการส่งเสริมและกระตุ้นเศรษฐกิจด้วยการท่องเที่ยว ซึ่งวาทกรรมนี้มีอำนาจทำให้กลุ่มชาติพันธุ์ม้งใช้เป็นเครื่องมือต่อสู้ต่อรอง เพื่อธำรงรักษาอัตลักษณ์วัฒนธรรมที่ตนภูมิใจได้แม้ในเวลาสั้นๆ ซึ่งในหนึ่งปีจะมีเพียงครั้งเดียว สอดคล้องกับกรอบปฏิสัมพันธ์แบบความสัมพันธ์ (Relational frame) ที่อธิบายว่าสิ่งนี้เป็นอัตลักษณ์ที่สัมพันธ์กับผู้อื่น (บางคน) กล่าวคือ กลุ่มชาติพันธุ์ม้งจะตระหนักถึงอัตลักษณ์ในกรอบนี้ เมื่อผ่านความสัมพันธ์กับคนอื่นฯ (กาญจนนา แก้วเทพ, 2555, หน้า 51-52)

สจิวท ฮอลล์ กล่าวว่า เป็นที่รับรู้กันโดยทั่วไปตั้งแต่ปี 1970 โลกาภิวัตน์ (Globalization) ก่อให้เกิดการหลอมรวมโลกและก้าวเข้าสู่การเป็นเนื้อเดียวกัน เกิดการเชื่อมโยงระหว่างขั้วขั้ว และผลกระทบของโลกาภิวัตน์ที่เกี่ยวข้องกับอัตลักษณ์ของชาติ อาจเกิดผลกระทบได้เนือง 3 ลักษณะ คือ 1.อัตลักษณ์ของชาติที่ถูกท้าทายหรือเป็นไปมาจากการเจริญเติบโตของการหลอมรวมทางวัฒนธรรม และความเป็นโลกหลังสมัยใหม่ 2.ชาติและท้องถิ่นอื่นๆ โดยอัตลักษณ์ที่ถูกท้าทายเข้มแข็งด้วยการต่อต้านโลกาภิวัตน์ และ 3. อัตลักษณ์ของชาติจะลดลงหรือเบาบางลง และอัตลักษณ์ใหม่ก็เกิดขึ้นจากการผสมผสานในพื้นที่ของพอลเฮา (Stuart Hall, 1996, p.619) เช่นเดียวกับอัตลักษณ์ของชาติพันธุ์ม้ง ที่ถูกเขย่าคลอนด้วยผลพวงจากการหลอมรวมทางวัฒนธรรม ส่งผลให้อัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งเจือจางลง แล้วเกิดการผสมผสานเอาวัฒนธรรมของสังคมส่วนใหญ่ คือ ไทยและสากลเข้าไปรวม

กล่าวโดยสรุป อัตลักษณ์ (identity) หรือ “ตัวตน” ของเรานั้นเกิดจากการที่ “เรา” ปฏิสัมพันธ์กับ “คนอื่น” เพื่อให้รู้ว่า “เรา” เป็นใคร และ “เรา” สามารถบอก “คนอื่น” ได้ว่าเราคือใคร ในขณะเดียวกัน “คนอื่น” ก็จะมาบอกเราได้ว่า “เรา” คือใคร และ “เรา” แตกต่างจาก “คนอื่น” อย่างไร และเราสามารถอำนาจในการกำหนดอัตลักษณ์/ตัวตน หันแปรระหว่าง “เรา” กับ “คนอื่น” ซึ่งในเรื่องนี้ ฟูโกต์มองว่า ลักษณะในการผลิตสร้างของอำนาจเป็นความสัมพันธ์ที่มีประวัติศาสตร์ และมีเศรษฐกิจของอำนาจ (Economy of Power) ซึ่งหมายถึงอำนาจไม่ได้ลอยอยู่เฉยๆ แต่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขทางเศรษฐกิจที่มีการผลิตสร้างขึ้นมาให้เห็นว่า อำนาจนั้นมีอยู่ได้อย่างไร ภายใต้การปฏิสัมพันธ์กัน (Michel Foucault, n.d. อ้างอิงใน กาญจนนา แก้วเทพ, 2555, หน้า 128) ซึ่งอัตบุคคล หรืออัตลักษณ์บุคคลเป็นผลผลิตของวาทกรรมและความสัมพันธ์เชิงอำนาจ จะปรากฏรูปแบบหลายหลายลักษณะ ซึ่งจะแตกต่างกันออกไปตามตำแหน่งแห่งที่ของอัตบุคคลต่างๆ ที่สามารถเป็นไปได้ในบริบททางประวัติศาสตร์สังคมของเรา (อานันท์ กาญจนพันธ์, 2555, หน้า 99-100) หากมองตามแนวคิดเศรษฐศาสตร์การเมือง แหล่งที่มาของ “อำนาจ” ก็อาจมีหรือประกอบขึ้น ทั้งในแง่รัฐ สิ่งของ ทุนทางสังคม และทุนทางวัฒนธรรม ในฐานะที่กลุ่มชาติพันธุ์ม้งเป็นเจ้าของทุนทางวัฒนธรรมที่มีอำนาจสำคัญในการต่อสู้ ต่อรองเพื่อให้ได้มาซึ่งอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของตัวเอง

ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยเกี่ยวกับการประกอบสร้างอัตลักษณ์ “ความเป็นม้ง” ของกลุ่มชาติพันธุ์ม้งในอำเภอเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์ที่มีลักษณะเลื่อนไหล ปรับประยุกต์ เปลี่ยนแปลงใน 3 ลักษณะ หรือ 3 ชั้น ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวอาจเป็นประโยชน์กับสถาบัน หรือหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนโดยเฉพาะการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยที่จะนำไปวางแผนในการสื่อสารเพื่อ “สร้างอัตลักษณ์ความเป็นม้ง” ให้กลายเป็นสินค้าเพื่อเข้าสู่ตลาดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมซึ่งเป็นนโยบายหลักที่นำไปสู่การสร้างรายได้ให้กับประเทศได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนต่อไป

รายการอ้างอิง

กาญจนนา แก้วเทพ, (2555). *สื่อเก่า-สื่อใหม่ สัญญะอัตลักษณ์ อุดมการณ์*. กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.).
 ประสิทธิ์ ลิขิรชา, 2547. *การสร้างและสืบทอดอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ม้ง*. เอกสารวิชาการลำดับที่ 39. กรุงเทพฯ : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร.
 กัสสาลี นิติเกษตรสุนทรและคณะ, (2556). *ทฤษฎีและพฤติกรรมกรสื่อสาร*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

- สมสุข หินวิมาน, (2556). *แนวคิดเรื่องตัวตนและอัตลักษณ์*. (พิมพ์ครั้งที่ 5). ใน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (บรรณาธิการ), *ปรัชญาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีการสื่อสาร* (หน้า 429). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สิทธิเดช วงศ์ปรัชญา และกุสุมา ผลาพรหม, มปป. *การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์บนเขาค้อ จังหวัดเพชรบูรณ์*. เข้าถึงเมื่อ 25 มีนาคม 2559, จาก <http://techno.pnu.ac.th>
- อานันท์ กาญจนพันธุ์, (2555). *คิดอย่างมิเชล ฟูโกต์ คิดอย่างวิพากษ์*. เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- Castells, M. (2003). *The power of identity*. USA: John Wiley & Sons.
- Hall, S., Held, D., Hubert, D. and Tompson, K. (1996). *Modernity an introduction to modern societies*. USA: Blackwell.
- Woodward, K. (1997). *Identity and difference*. London: Sage Publication.

เอกสารฉบับนี้ถูกดาวน์โหลดจาก research.pnu.ac.th/rdlc
ระบบฐานข้อมูลงานวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
โดยผู้ใช้งานหมายเลข สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
เมื่อ 02/08/2561 เวลา 11:19:04

คำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ที่ ๒๕๖๑/๒๕๕๙

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานกิจกรรมการประชุมวิชาการระดับชาติ
ครั้งที่ ๖ “วิทยาการจัดการวิชาการ ๒๐๑๗”

เพื่อให้การดำเนินงานกิจกรรมการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๖ “วิทยาการจัดการวิชาการ ๒๐๑๗” ของคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ในวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐ ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์สูงสุด

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑(๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๔๗ มหาวิทยาลัย จึงขอแต่งตั้งคณะกรรมการที่ปรึกษาและคณะกรรมการดำเนินงานกิจกรรมการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๖ “วิทยาการจัดการวิชาการ ๒๐๑๗” ซึ่งประกอบด้วยบุคคลดังต่อไปนี้

๑. คณะกรรมการที่ปรึกษา

๑.๑ อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๑.๒ รองศาสตราจารย์ ดร.สมเดช มุงเมือง	คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๑.๓ รองศาสตราจารย์ ดร.มาจรีรี ผลประเสริฐ	คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
๑.๔ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ สิมราช	คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
๑.๕ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ อินต๊ะตัน	คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
๑.๖ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิรวัดณ์ พิริยะภา	คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
๑.๗ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงนุช เรืองวิทยาภรณ์	คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
๑.๘ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นิตยา-ชนินทรยศวงศ์	คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
๑.๙ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุษา สิงห์พานิช	คณบดีคณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏพุกอง

- ๒ -

๒. คณะกรรมการดำเนินงาน

๒.๑ คณะกรรมการจัดการประชุม

- ๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสริมศิริ นิลคำ ประธานกรรมการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- ๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิ่งดาว จินดาเทวิน กรรมการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
- ๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพชรฯ บุตสีทา กรรมการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
- ๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์มาณฑิ ขุ่มอุ่น กรรมการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- ๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์จางวรัตน์ ตีงอโฬบูลย์ กรรมการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
- ๖. ดร.อัมมะทินนา ศรีสุพรรณ กรรมการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
- ๗. อาจารย์นันทศักดิ์ ธนวุฒินันท์ กรรมการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
- ๘. อาจารย์ปิยนุช พรหมประเสริญ กรรมการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
- ๙. อาจารย์สุวิทย์ วงปาน กรรมการและเลขานุการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

- หน้าที่
- ๑. กำหนดแผนงานและรูปแบบการจัดงานประชุมวิชาการ
  - ๒. ควบคุมดูแล ให้คอมพิวเตอร์ฯ แนะนำสนับสนุน และอำนวยความสะดวกในการจัดงานให้เป็นไป
ด้วยความเรียบร้อย

๒.๒ คณะกรรมการกองบรรณาธิการ

- ๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสริมศิริ นิลคำ ประธานกรรมการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- ๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จงจรรยา จันท์ฉาย กรรมการ
ศาลากลางมหาวิทยาลัย
รองศาสตราจารย์ ดร.ชนัญญา โกสลากร เพิ่มพูนวิวัฒน์ กรรมการ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- ๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิษฐา หุ่นเกษม กรรมการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
- ๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสัน รัตนะสิมากุล กรรมการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- ๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์กษิติศ ใจผาวัง กรรมการ
มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

๓ / ๗-ผู้ช่วยศาสตราจารย์...

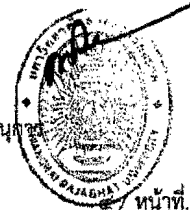
๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปวีณา ลีตระกูล มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ๘. นางสุวีรัตน์ ศรีทะแก้ว มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ๙. นางสาวแสงดาว วงศ์แก้วมูล มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย	กรรมการและเลขานุการ ผู้ช่วยเลขานุการ ผู้ช่วยเลขานุการ

- หน้าที่**
๑. กำหนดหัวข้อ รูปแบบผลงาน และหลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือกผลงาน
  ๒. ประสานงานผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความ และแจ้งผลการประเมินบทความ
  ๓. ประสานงานวิทยากรบรรยายพิเศษ
  ๔. ประสานงานผู้ทรงคุณวุฒิวิพากษ์การนำเสนอผลงาน
  ๕. จัดทำรายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการ (Proceeding)
  ๖. รวบรวมผลการประเมินคุณภาพผลงาน จัดทำโล่รางวัลผลงานทางวิชาการดีเด่นและเกียรติบัตร
  ๗. จัดกลุ่มนักศึกษาและผู้สนใจเข้าร่วมฟังการนำเสนอผลงาน
  ๘. ดูแลการนำเสนอผลงานในที่ประชุมและวิทยากร

- ๒.๓ คณะกรรมการฝ่ายพิธีการและสถานที่**
๑. อาจารย์ ดร.พิชญ์ พิษนงค์ ๒. อาจารย์ตรีศูมิณี อุดมนัน ๓. อาจารย์อนุสิทธิ์ ธงพันธ์ ๔. อาจารย์อุจฉราวาทร์ เติมยศเรตต์ ๕. ออณาภิศศิวิมล กุศล ๖. อาจารย์สุทธธยา ฐิตติยะ ๗. อาจารย์ภัทรภร สลดดำรงกุล ๘. นายเมธาวัฒน์ จรุงจิตต์ ๙. นายพูน จินตะแก้ว	ประธานกรรมการ กรรมการ กรรมการ กรรมการ กรรมการ กรรมการ กรรมการ เลขานุการ ผู้ช่วยเลขานุการ

- หน้าที่**
๑. จัดเตรียมสถานที่จัดงานประชุมวิชาการ
  ๒. จัดทำกำหนดการพิธีเปิด และพิธีปิด
  ๓. จัดเตรียมและดูแลสถานที่สนับสนุน พร้อมอำนวยความสะดวกแก่ผู้นำเสนอผลงาน
  ๔. จัดทำเอกสารปลงทะเบียน
  ๕. จัดทำแบบประเมิน และดำเนินการประเมินผลการจัดงานประชุมฯ

- ๒.๔ คณะกรรมการฝ่ายการเงิน**
๑. อาจารย์ศิริพรธเนศ จินะบุญเรือง ๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์เบญจวรรณ เบญจกรณ์ ๓. นางสาวธัญชนิต ควรคิด ๔. นางสาววิภาวดี คำไชยเทพ	ประธานกรรมการ กรรมการ กรรมการ กรรมการและเลขานุการ

หน้าที่...

- หน้าที่
๑. รับเงินค่าลงทะเบียน ดูแลการเบิกจ่ายเงิน และจัดทำเอกสารทางการเงินให้ถูกต้องตามระเบียบ
  ๒. ประสานงานและจัดเตรียมอาหาร และอาหารว่าง
  ๓. งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

๒.๕ คณะกรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์และกิจกรรมพิธีเปิด

๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราพร ชุนศรี ประธานกรรมการ
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกศกนก ชุ่มประดิษฐ์ รองประธานกรรมการ
๓. อาจารย์รัชชชัย ดวงไทย กรรมการ
๔. อาจารย์วรัชฐา อุเทศนันท์ กรรมการ
๕. อาจารย์วรพงษ์ วิไล กรรมการ
๖. อาจารย์ฉัญพร หุ้งเพื่อง กรรมการ
๗. นางสาวสุรรัตน์ ศรีทะแก้ว เลขานุการ
๘. นางสาวสุรภรณ์ สุวรรณเมฆ ผู้ช่วยเลขานุการ

- หน้าที่
๑. จัดทำเว็บไซต์งานประชุมฯ
  ๒. จัดทำป้ายประชาสัมพันธ์
  ๓. จัดทำหนังสือเชิญและใบสมัครเพื่อประชาสัมพันธ์ไปยังสถาบันการศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
  ๔. จัดเตรียมกิจกรรมและการแสดงพิธีเปิด
  ๕. บันทึกภาพ วิดีโอ และเสียง
  ๖. งานอื่น ๆ ที่ได้รับมอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ลงชื่อ วันที่ ๒๙ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๙

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทศพล อารินิจ)
อธิการบดี

เอกสารฉบับนี้ถูกดาวน์โหลดด้วยระบบฐานข้อมูลงานวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์
โดยผู้ใช้งานหมายเลข IP: 10.10.10.1
เมื่อ 02/08/2561 เวลา 11:19:04

คำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ที่ ๖๐๓๓/๒๕๕๙

เรื่อง แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาบทความเพื่อนำเสนอใน
งานประชุมวิชาการระดับชาติ "วิทยาการจัดการวิชาการ ๒๐๑๗ : การวิจัยยุคประเทศไทย ๔.๐"

ตามที่ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ได้ดำเนินการจัดการประชุมวิชาการ
ระดับชาติ ครั้งที่ ๖ "วิทยาการจัดการวิชาการ ๒๐๑๗ : การวิจัยยุคประเทศไทย ๔.๐" ในวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐
เพื่อให้การพิจารณาบทความที่ส่งมาประกวดในการประชุมวิชาการ มีคุณภาพและมีมาตรฐานทางวิชาการ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๑(๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๕๗
มหาวิทยาลัย จึงขอแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาบทความเพื่อนำเสนอในงานประชุมวิชาการระดับชาติ
"วิทยาการจัดการวิชาการ ๒๐๑๗ : การวิจัยยุคประเทศไทย ๔.๐" ดังต่อไปนี้

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.สมเดช พงษ์นิ่ม
๒. รองศาสตราจารย์ ดร.บุญทรง รุ่งเรือง
๓. รองศาสตราจารย์ ดร.เนติพงษ์ วัฒนน้อย
๔. รองศาสตราจารย์ ดร.ปวีณา วัฒนประเสริฐ
๕. รองศาสตราจารย์ ดร.วิมาดา กาซ้อน
๖. รองศาสตราจารย์ ดร.สุภาวีนีย์ สัตยงกรณ์
๗. รองศาสตราจารย์ ดร.ชมพูนุท ไชยสาครเพิ่มพูนวิวัฒน์
๘. รองศาสตราจารย์ ดร.กัลปพฤกษ์ สิวทองงาม
๙. รองศาสตราจารย์ ดร.ทวีเกียรติ เทพพิทักษ์
๑๐. รองศาสตราจารย์ ดร.กัญญา เจริญประเสริฐ
๑๑. รองศาสตราจารย์ ดร.ปิยะลักษณ์ รุทธีรวงศ์
๑๒. รองศาสตราจารย์ ดร.สรวิทย์ วรวิบูลย์จริยา
๑๓. รองศาสตราจารย์ ดร.วี ลังกาณี
๑๔. รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา แก้วเทพ
๑๕. รองศาสตราจารย์ ดร.อมฤต หันนิมาน
๑๖. รองศาสตราจารย์ ดร.นันทา เลาหมื่นหมื่น
๑๗. รองศาสตราจารย์ รุ่งนภา พิตรปรีชา
๑๘. รองศาสตราจารย์ วัลย์สุกดิ์ เขงตระกูล
๑๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสริมศิริ นิลคำ
๒๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.คมสัน รัตนะสิมมากุล

- มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
- มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง
- มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- มหาวิทยาลัยบูรพา
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จ
- เจ้าพระยา
- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
- มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

๒ / ๒๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์

เอกสารฉบับนี้ถูกจัดในระบบฐานข้อมูลโดยมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

- ๒ -

- ๒๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิราพร ขุนศรี
- ๒๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกศกนก ขุ่มประดิษฐ์
- ๒๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เบ็ญจมา สัตระกุล
- ๒๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุธิดา อะทะวงษา
- ๒๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เสาวนีย์ บุญพัฒน์
- ๒๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุชาติ สัตระกุล
- ๒๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประภาพรพรณ. ไชยานนท์
- ๒๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สมนิต สิงขรภาพ
- ๒๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กจวิทย์ ชัยอมระไพศาล
- ๓๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ไพฑูริย์ อินต๊ะขันธ์
- ๓๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นงลักษณ์ เวียงวิทยาภรณ์
- ๓๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รัชนิราภรณ์ บุญอนันท์
- ๓๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เพ็ญใจ บุตลีทา
- ๓๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ฉวีวรรณ ชมระภา
- ๓๕. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กิ่งดาว จินตางกูร
- ๓๖. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิศพงษ์ อภิวัฒนานนท์
- ๓๗. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษณิศา อังโกล
- ๓๘. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ก้องเกียรติ พลโยธา
- ๓๙. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.โสภณพร กล้าสกุล
- ๔๐. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลธรา ทุมมาเกษม
- ๔๑. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประยุทธิ วรรณสุตม์
- ๔๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วาลี ขันสุวรรณ
- ๔๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรวิชัย อรรถกฤษณ์
- ๔๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณภัทร ทิพย์ศรี
- ๔๕. อาจารย์ ดร.พิรฤดา ชัยวงศ์
- ๔๖. อาจารย์ ดร.อุษณีย์ สิงหาภิขี
- ๔๗. อาจารย์ ดร.สิริมาศ หินนา ศรีสุภาวดี
- ๔๘. อาจารย์ ดร.ศานันท์ ไชยเยชน
- ๔๙. อาจารย์ ดร.รวีรพี ทังเมืองทิพย์
- ๕๐. อาจารย์ ดร.พรณิศา วิชิตาน
- ๕๑. อาจารย์ ดร.อานนท์ ศักการณ
- ๕๒. อาจารย์ ดร.วิภาณี ปันสุรงค์
- ๕๓. อาจารย์ ดร.สุนทร อัครสกุลศรี
- ๕๔. อาจารย์ ดร.ณิชาพันธ์ เขยจิตรา
- ๕๕. อาจารย์ ดร.นิพล เขื่อนเมืองพาน
- ๕๖. อาจารย์ ดร.กวนนาท พิภพ
- ๕๗. อาจารย์ ดร.สุเทพ นิธิสาย

- มหาวิทยาลัยรามภัฏ เชียงราย
- มหาวิทยาลัยรามภัฏ เชียงราย
- มหาวิทยาลัยรามภัฏ เชียงราย
- มหาวิทยาลัยรามภัฏ เชียงราย
- มหาวิทยาลัยรามภัฏ เชียงราย
- มหาวิทยาลัยรามภัฏ เชียงใหม่
- มหาวิทยาลัยรามภัฏ เชียงใหม่
- มหาวิทยาลัยรามภัฏ ลำปาง
- มหาวิทยาลัยรามภัฏ เพชรบูรณ์
- มหาวิทยาลัยรามภัฏ กำแพงเพชร
- มหาวิทยาลัยรามภัฏ กำแพงเพชร
- มหาวิทยาลัยรามภัฏ อุตรดิตถ์
- มหาวิทยาลัยรามภัฏ อุตรดิตถ์
- มหาวิทยาลัยแม่โจ้
- มหาวิทยาลัยรามภัฏ พระนครศรีอยุธยา
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- มหาวิทยาลัยราชภัฏ เพชรบุรี
- มหาวิทยาลัยรามภัฏ พระนครศรีอยุธยา
- มหาวิทยาลัยรามภัฏ เลย
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา
- เขตพื้นที่ เชียงราย
- มหาวิทยาลัยรามภัฏ เชียงราย
- มหาวิทยาลัยรามภัฏ พิบูลสงคราม
- มหาวิทยาลัยรามภัฏ พิบูลสงคราม
- มหาวิทยาลัยรามภัฏ พิบูลสงคราม
- มหาวิทยาลัยรามภัฏ นครสวรรค์
- มหาวิทยาลัยรามภัฏ อุตรดิตถ์
- มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- มหาวิทยาลัยรามภัฏ เชียงใหม่
- มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
- มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์
- มหาวิทยาลัยนครสวรรค์
- มหาวิทยาลัยแม่โจ้

เอกสารฉบับนี้ถูก
 ระบบฐานข้อมูล
 โดยอัตโนมัติ
 หมายเลขเอกสาร
 11:19:04

๕๘. อาจารย์ ดร.ขวัญฟ้า ศรีประพันธ์
๕๙. อาจารย์ ดร.มานะ ศรีธนาวัฒน์
๖๐. อาจารย์ ดร.บงอร สวัสดิ์สุข

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย
มหาวิทยาลัยวิทยา

หนังสือ พิจารณาประเมินคุณภาพของบทความวิชาการที่จะนำเสนอในงานประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๖
"วิทยาการจัดการวิชาการ ๒๐๑๗: การวิจัยยุคประเทศไทย ๔.๐"

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ถึง ณ วันที่ ๘ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๙

ผู้อำนวยการ อาจารย์ ดร.ทศพล อารีนิ้ง
อธิการบดี

เอกสารฉบับนี้ถูกดาวน์โหลดจาก research.psu.ac.th/rdk
ระบบฐานข้อมูลงานวิจัย สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระบรมน
โดยผู้ใช้งานหมายเลข IP 10.10.10.1
เมื่อ 02/08/2561 เวลา 11:19:04

คำสั่งมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ที่ ๒๗๘๖/๒๕๕๙

เรื่อง แต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาบทความเพื่อนำเสนอใน
งานประชุมวิชาการระดับชาติ "วิทยาการจัดการวิชาการ ๒๐๑๗ : การวิจัยยุคประเทศไทย ๔.๐"
(เพิ่มเติม)

ตามที่ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย ได้ดำเนินการจัดการประชุมวิชาการ
ระดับชาติ ครั้งที่ ๖ "วิทยาการจัดการวิชาการ ๒๐๑๗ : การวิจัยยุคประเทศไทย ๔.๐" ในวันที่ ๒๗ มกราคม ๒๕๖๐
เพื่อให้การพิจารณาบทความที่ส่งมาประกวดในการประชุมวิชาการมีคุณภาพและมีมาตรฐานทางวิชาการ

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๓๓(๒) แห่งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. ๒๕๕๗
มหาวิทยาลัย จึงขอแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาบทความเพื่อนำเสนอในงานประชุมวิชาการระดับชาติ
"วิทยาการจัดการวิชาการ ๒๐๑๗ : การวิจัยยุคประเทศไทย ๔.๐" (เพิ่มเติม) ดังต่อไปนี้

๑. รองศาสตราจารย์ ดร.นิติพล ภูตะโปธิ	มหาวิทยาลัยขอนแก่น
๒. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศศิธร อธิปัญญางค์	มหาวิทยาลัยราชภัฏลพบุรี
๓. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิมลมา อึ้งยง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๔. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉลิมชัย คำแสน	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
๕. อาจารย์ ดร.กัญญาพัสดุ กสิมธองเจริญ	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
๖. อาจารย์ ดร.ปานแม่ ไชวประยูร	มหาวิทยาลัยแม่โจ้
๗. อาจารย์ ดร.ประสิทธิ์ชัย นราภรณ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม
๘. อาจารย์ ดร.สุเทพ เปี่ยมสุวรรณกิจ	มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ทั้งนี้ การพิจารณาประเมินคุณภาพของบทความวิชาการที่จะนำเสนอในงานประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ ๖
วิทยาการจัดการวิชาการ ๒๐๑๗ : การวิจัยยุคประเทศไทย ๔.๐"

ตั้งแต่วันที่ ๑๔ มีนาคม ๒๕๕๙

ตั้งแต่วันที่ ๑๔ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๕๙

เอกสารฉบับนี้ถูกทำขึ้นโดยระบบฐานข้อมูลงานวิจัยของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
โดยผู้ใช้งานหมายเลข IP: 10.10.1.10 วันที่ 02/08/2561 เวลา 11:19:04

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์เฉลิมว ประสิทธิ์วิเศษ)
รองอธิการบดี รักษาการแทน
อธิการบดี